

Sorgulayıcı Ö?renme Toplulu?u Üst Bili? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sorgulayıcı Ö?renme Toplulu?u Üst Bili? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30487>

Özet

Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu Üst Biliş Ölçeği, bireylerin **üst biliş** becerilerini, özellikle de **Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu** (SÖT) bağlamında değerlendirilmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu ölçek, Kilis ve Yıldırım (2018) tarafından Türk kültürüne ve diline **uyarlama** çalışmasıyla kazandırılmıştır. Çalışmanın temel amacı, ölçeğin Türkçe formunun yapısal geçerliliğini ve güvenilirliğini kanıtlayarak eğitim bilimleri alanında kullanıma sunmaktır.

Ölçek, öğrencilerin öğrenme sürecinde kendi bilişsel süreçlerini izleme, düzenleme ve değerlendirme yeteneklerini ölçmeye odaklanmaktadır. Bu, özellikle işbirlikçi öğrenme ortamlarında ve sorgulamaya dayalı eğitim modellerinde kritik bir rol oynamaktadır. Uyarlama çalışması, ölçeğin özgün faktör yapısını Türkçe örneklem üzerinde doğrulamıştır.

Anahtar Kelimeler

Üst biliş, Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu, Eğitim Psikolojisi, Ölçek Uyarlama, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Psikometri.

Yazarlar

Selcan Kilis, Zeynep Yıldırım

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin veya katılımcıların sorgulayıcı öğrenme ortamlarında sergiledikleri üst bilişsel farkındalık ve düzenleme stratejilerini nicel olarak ölçmektir. Bu, özellikle eğitim araştırmacıların sorgulayıcı pedagojilerin üst biliş gelişimi üzerindeki etkilerini incelemesine olanak tanır.

Kilis ve Yıldırım tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışmasının spesifik amacı, orijinal ölçeği Türkçeye çevirmek ve Türkçe konuşan popülasyonlar için psikometrik özelliklerini (yapısal geçerlik ve iç tutarlılık güvenilirliği) analiz ederek geçerli ve güvenilir bir araç sağlamaktır.

Yapı

Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu Üst Biliş Ölçeği, bireyin biliş hakkında biliş olarak tanımlanan **üst biliş** yapısını ölçmektedir. Bu yapı genellikle iki ana bileşene ayrılır: bilişsel bilgi (kişinin kendi bilişsel kapasitesi hakkındaki bilgisi) ve bilişsel düzenleme (öğrenme hedeflerine ulaşmak için kullanılan stratejiler).

Ölçek, bu üst bilişsel süreçleri özellikle işbirlikçi ve sorgulamaya dayalı öğrenme bağlamında

değerlendirir. Öğrencilerin problem çözme sırasında düşünme süreçlerini nasıl planladıklarını, izlediklerini ve değerlendirdiklerini ölçerek, **Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu** modelinin etkinliğine dair önemli veriler sunar.

Geçerlik

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Genellikle Doğrusal Faktör Analizi (DFA) uygulanarak orijinal ölçeğin faktör yapısının Türkçe formda da korunduğu gösterilmiştir. Bu, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı psikolojik yapıyı Türk örnekleminde de doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Kilis ve Yıldırım (2018) çalışmasında elde edilen geçerlik bulguları, Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu Üst Biliş Ölçeği'nin Türkçe formunun ilgili teorik çerçeveye uygun bir yapı sergilediğini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, ölçüm tutarlılığını değerlendirmek için gerçekleştirilmiştir. Bu tür **güvenirlik** çalışmalarında genellikle iç tutarlılık katsayısının (Cronbach Alfa) hesaplanması içerir. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin toplam puanı ve olası alt boyutları için hesaplanan iç tutarlılık katsayıları kabul edilebilir düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Bu sonuçlar, Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu Üst Biliş Ölçeği'nin Türkçe formunun güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu Üst Biliş Ölçeği'nin uyarlama sürecinde, ölçeğin faktör yapısını incelemek üzere Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Amaç, orijinal ölçeğin çok boyutlu yapısının Türkçe versiyonunda korunup korunmadığını test etmektir.

Yapılan analizler (büyük olasılıkla Doğrusal Faktör Analizi), ölçeğin **psikometrik** açıdan beklenen faktör yapısına başarılı bir şekilde sergilediğini ve maddelerin ilgili alt boyutlara yeterli düzeyde yüklendiğini ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçeğin yapı geçerliğine önemli bir katkı sağlamaktadır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Beşli veya Yedil Likert tipi derecelendirme ölçeği (Uyarlama çalışması, standart bir derecelendirme formatı kullanılmadığı varsaymaktadır).

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim öğrencileri veya eğitim ortamlarında işbirlikçi öğrenme deneyimi olan bireyler.

Age Group: Genç yetişkinler ve yetişkinler.

Population Details: Ölçek, Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu bağlamında üst bilişsel becerileri değerlendirmek üzere tasarlanmıştır.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama anketi (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Üst bilişsel düzenleme, Bilişsel bilgi, Sorgulama temelli öğrenme, Eğitim araştırmaları, Kahire EĞitim Fakültesi Dergisi, Selcan Kilis.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut kaynaklarda belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Mevcut kaynaklarda belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Sorumlu Yazar: Selcan Kilis. İletişim e-posta adresi: k1selcan@gmail.com

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu Üst Biliş Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışması 2018 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle izin gerektirebilir; ancak, yayımlanan makale açık erişimli olduğu için referans gösterilerek kullanımı mümkündür. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazar/telif hakkı sahibinden izin alınması önerilir.

Test Yılı: Uyarlama çalışması 2018 yılında yayımlanmıştır.

Kaynakça

Kilis, S , ve Yıldırım, Z . (2018). Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu Üst Biliş Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kahire EĞitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 665-679.

Makalenin orijinal bağlantısı: kefad.ahievran.edu.tr

Ölçeğe ait PDF dosyaları aşağıdaki bağlantılardan indirilebilir:

[sorgulayici-ogrenme-toplulugu-ust-bilis-olcegi-toad.pdf](#)

[sorgulayici-ogrenme-toplulugu-ust-bilis-olcegi-toad.pdf](#)

Sorgulayıcı Öğrenme Topluluğu Üst Biliş Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelere ulaşmak için yukarıda belirtilen Kilis ve Yıldırım (2018) makalesine başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM